

Çevrenin korunması bir Yahudi meselesi midir?

Kutsal Kitap'taki yaratılış anlatımına göre, Tanrı insanoğluna çevrenin sorumluluğunu üstlenme görevini vermiştir: "Ve Tanrı, Ebedi olan, insanı aldı ve onu Eden bahçesine koydu, onu işlesin ve korusun diye" (Yaratılış 2:15). Ancak doğayı, bitkileri ve hayvanları koruma görevi, insanların doğal çevreyi acımasızca sömürmek için dikkatsizce gerekçe olarak kullandıkları hiyerarşik bir kavramla el ele gitmektedir. Yahudi geleneği ekolojik meseleler için hangi kavramları önermektedir?

Şabat'ta Yahudilerden Tanrı'yı taklit etmeleri ve haftanın yedinci gününde dinlenmeleri, yaratıcı bir iş yapmamaları veya dünyayı değiştirmemeleri istenir. Bu gün zaten yapılmış olanın tadını çıkarmaya aittir. Birçok dua ve şarkı doğanın güzelliğini anlatır: dağlar, vadiler, denizler, ağaçlar, otlar, kuşlar, balıklar ve diğer hayvanlar, yıldızlar, güneşin ve ayın ışığı.

Yine de ekoloji Yahudi düşüncesinde hiçbir zaman çok merkezi bir tema olmamıştır. Bunun bir nedeni Romalıların Yahudileri İsrail topraklarından sürmüş olmasıdır. Sonuç olarak, Yahudilerin Avrupa ve Orta Doğu'da toprak edinmelerine izin verilmediği için, Yahudi halkı neredeyse 2000 yıl boyunca çoğunlukla şehirlerde sürgünde yaşamıştır. Sonuç olarak, tarım ve doğaya yakınlık Yahudi yaşamının sadece marjinal yönleriydi. Ancak 19. yüzyılda Siyonist öncülerle birlikte ekim ve dikim yeniden başladı.

Ekolojiyle ilgilenme ilhamı 1980'lerden bu yana genel çevre hareketiyle yakından bağlantılıdır. Ancak bu bağlantı, Yahudi kaynakları ve gerekçeleriyle ilişkilendirilerek Yahudi geleneğinin bir parçası hâline gelmektedir. Bu durum özellikle "eko-kaşrut" alanında görülmektedir: kaşer gıda ile ilgili geleneksel kurallar ve halahot Tikkun Olam ruhuyla genişletilmektedir. Kaşer et söz konusu

olduğunda, belirleyici faktör sadece hayvanın kandan arındırılması için nasıl kesildiği değildir. Daha ziyade, hayvanın kesimden önce yaşadığı koşullar da artık dikkate alınmaktadır - yani türe uygun hayvan yetiştiriciliği, yeterli egzersiz, yem içerikleri, hayvan nakliyesinin organizasyonu. Temel olarak bu, geleneksel kaşrut ile modern organik standartların bir kombinasyonudur. Örneğin hayvanlara zulüm yasağı ("Za'ar Baaley Hayim") burada uygulanmaktadır. Atıklardan kaçınma ve geri dönüşüm de yaratılışın korunmasına bir katkı olarak görülür - cemaat etkinliklerinde plastik tabak çanak kullanımı bugünlerde hararetli tartışmalara neden olabiliyor. Yine de iklimin korunması, yaratılışın korunmasına yönelik bir misyon olarak tam bir Yahudi kaygısıdır. İsrail Devleti'nde çevreciler taahhütlerini merkezi bir Siyonist kaygı olarak görüyorlar, ancak bu onların seslerini duyurmalarını kolaylaştırmıyor. Tıpkı dünyanın başka yerlerindeki aktivistler ve diğer kampanyacılar gibi, onlar da ekonomik ve siyasi direnişin yanı sıra bireylerin rahatlığına karşı da mücadele etmek zorundadır. İsrail'de çok sayıda eko-kibbutzim, çevre örgütü ve doğayı koruma inisiyatifi faaliyet göstermektedir.